

Her ses et billede af posthuset i Nørregade.

På sporet af det gamle postrøveri i Horsens.

Af Finn Skriver Laursen/
Johs. Therkildsen

I denne autentiske beretning møder vi Postmester Jens Michael Malling (*postmester i Horsens 23.4.1812 – 28.10.1836*), født 1774 død 24.2.1846, Han var oprindelig postskriver, fra 9.3.1804 blev han postfører på ruten mellem København og Ålborg. Fra 14.3.1806 postmester i Roskilde. Efter postmestertiden i

Horsens blev han den 28.10.1836 udnævnt til kancelliråd, hvorfra han den 17.8.1842 blev afskediget. Posthuset var beliggende i hans privatbolig Nørregade 30, vi møder desuden postfører løjtnant Poul Georg Mansa, der var postfører på ruten Kolding

– Ålborg, vi møder en håndværksmester med bopæl i Nørregade nr. 29 skråt overfor posthuset nr. 30. Vi møder også nogle unavngivne pårørende til håndværksmesteren.

Historien tager sin begyndelse en dag i det herrens år 1826. Den gule postvogn kom kørende gennem Nørregade i Horsens. Postføreren Løjtnant Poul Georg Mansa, kørte langsomt og forsigtigt, kørebanen mellem rendestenene var ikke brolagt, og hist og her var der huller i vejen. For 175 år siden var de fleste huse i gaden ikke sammenbyggede, men haverne gik mange steder helt ud til rendestenen. En enkelt udhusgavl havde endog front ud til gaden, idet flere af beboerne drev landbrug og holdt kreaturer, som de havde på græs på Horsens bymarker.

Postvognen holdt stille foran det lille posthus, i nr. 30 det nuværende nr. 38, der huser Horsens Folkeblads trykkeri og

Radio Horsens,. Det gamle ”posthus” blev revet ned i forbindelse med bygningen af det nuværende trykkeri.

Postføreren tog nu sit gule messinghorn frem og blæste tre korte signaler. I næste øjeblik åbnedes døren, og postmester Jens Michael Malling trådte ud på gaden. Dengang var der ikke meget at bestille på et posthus. Postmesteren kunne selv besørge de løbende forretninger på kontoret, medens en yngre mand besørgede uddelingen af pakker og breve. Det at modtage et brev var i hine tider en begivenhed, der for de fleste ikke hændte mange gange i årets løb. (*indbyggerantal i Horsens i disse år var ca. 3500*)

Posten kom 2 gange ugentlig med breve og en gang ugentlig med pakker, men en gang om måneden medbragte den foruden postsagerne tillige tre store træfustager, indeholdende gode sølvspecier og dalere tilsammen indeholdt de tre fustager 11-12000 kroner, det

var til underhold og lønninger for byens stolthed,:

Det slesvigske Kyrasserregiment (1724 – 1842).

Netop denne dag medbragte postvognen de rare fustager. Postføreren steg nu ned fra sit høje sæde og lukkede vogndøren op. Han hilste på postmesteren, der bad ham hjælpe med at bære fustagerne ind, da postkarlen var et ærinde i byen. I hver ende af fustagerne var anbragt en svær læderøsken som håndtag. Nu greb postmesteren og løjtnanten hver fat i sin øsken, og på den måde bar de den tunge fustage, der vejede op imod 100 kg. ind på posthuset, et par minutter efter vendte de tilbage og hentede på samme måde den næste, men netop da de denne gang forsvandt ind på posthuset, blev en husdør lukket op lige overfor på den modsatte side af gaden, og en høj bredskuldret mand styrtede på strømpesokker over til postvognen. Her greb han nu den tredje fustage med sine stærke næver og bar den hurtigt og uden synderligt besvær over

i huset, hvorfra han var kommet. Hele dette intermezzo var foregået lynsnart og kun taget få sekunder. Et øjeblik efter vendte løjtnanten og postmesteren tilbage, men stor var deres forbavselse, da de opdagede, at den tredje fustage er forsvundet. De ville knap to deres egne øjne.

Tyveriet blev naturligvis øjeblikkeligt anmeldt til politiet, og da det jo var statens penge blev himmel og jord sat i bevægelse for at opklare sagen.

Imidlertid stod man på fuldstændig bar bund og havde ikke mistanke til nogen. For dog at gøre noget indkaldte man de halve af Nørregades beboere til forhør. Dengang var fra Justitia streng og ubønhørlig, og man kunne arrestere, hvem man fandt for godt, ja man kunne holde en mand på mistanke næsten i årevis. Flere beboere blev arresteret, men de blev dog løsladt

efter få dages forløb. De mange forhør, der strakte sig over et langt tidsrum, gav imidlertid intet som helst resultat, og til sidst måtte politiet henlægge sagen som uopklaret. Men den uskyldige postfører løjtnant Mansa, der havde fjernet sig uden at få kvittering for den medførte post, ganske vist efter postmesterens opfordring og for at hjælpe denne med at bære fustagerne, blev gjort til syndebuk og dømt til at betale staten erstatning for det lidte tab.

Han betalte imidlertid ikke meget og må have været lemfældig med afviklingen for ved hans død i 1836 var der kun afdraget 6 daler af de 1913 Rdl. Der var fustagens indhold. Mærkeligt nok var der ikke faldet den mindste gnist af mistanke på den virkelige tyv, en håndværksmester, der boede i nr. 29 skråt overfor posthuset. Det fortælles endda, at han slet ikke var forsigtig med at udslette sporene af sin forbrydelse. Således fandt en 17 årig lærling, som han havde i sit ”brød”, få dage efter

tyveriet den tomme fustage på husbondens mødding og atter kort efter selve tyvekosterne de blanke specier og dalere i en trækasse på loftets pulterkammer.

Denne unge mand var imidlertid således indstillet, at han ikke for nogen pris ville røbe sin mester. Han tav om sine opdagelser, og først mange år efter betroede han dem på sit dødsleje til sin eneste søn.

Den tyvagtige mester fik dog ikke megen glæde af sit vellykkede kup. Han var en meget stærk og kraftig mand, som aldrig havde været syg, men som tiden gik fik han samvittighedsnag, blev melankolsk og gik omkring uden at mæle et ord. En af grundene var nok den store opsig, tyveriet vakte, måske også de mange forhør der holdtes, hvori flere af hans gode venner måtte holde for.

En dag sagde han til sin hustru, der ikke var indviet i tyveriet: ”Der er en orm, der gnaver i mit hjerte, og jeg holder ikke dette liv ud ret meget længere”.

Men på konens spørgsmål om , hvad der var i vejen, gav han undvigende svar .Ikke mange dage efter hængte han sig på kirkegården ved Kattesundet. Grenen, hvori han havde fastgjort rebet, knækkede, og man fandt ham med brækket hals.

Kort efter begravelsen fandt enken trækassen med tyvekosterne, og nu forstod hun grunden til mandens nedtrykthed. Hun besluttede sig straks at nedgrave pengene og derved udslette ethvert spor af mandens forbrydelse.

En nat vågnede lærlingen, der havde sit logi i et kvistværrelse på loftet, ved, at der var uro nede i lejligheden. I den tro det var tyve, listede han sig forsigtigt ned ad trapperne. En dør stod åben til en af stuerne, hvor alle de blanke sølvpenge lå i en stor dyng på gulvet, mens konen var travlt beskæftiget med at gemme dem hen i strømpeskaffer og gamle kakkelovnsrør. Da hun langt om længe havde dette besørget, bar hun det hele ned i kælderen. Her lagde hun sig på knæ, og med de bare hænder

begyndte hun at udgrave eller udtage de groft tilhuggede grundsten, der var skellet til naboejendommen. I mange timer varede dette arbejde. Til sidst stoppede hun strømpeskafferne og kakkelovns-rørene ned i grunden, i stedet for de sten hun havde taget ud, sådan at de delvis kom til at ligge under naboejendommen den gamle Flensburgske Stiftelse. Hun bar under stort besvær stenene ud i baggården, og da dagen gryede, var ethvert spor af hendes natlige gerning slettet.

Billede af Nørregade 30 set fra gårdsiden. Den facade man kan se ud gennem porten er nr. 29 overfor. Dette hus eksisterer endnu

Årene gik og man glemte det gådefulde tyveri. Konen døde og de rare specier og sølvdalere sov deres tornerosesøvn dybt i grunden under de gamle huse. For nogle år siden kom vi tilfældigt på sporet af den århundredegamle forbrydelse. Ved undersøgelser i protokoller og arkiver, men ikke mindst ved samtaler med en efterkommer af den lærling, der i sin tid overværede nedgravningen af tyvekosterne, lykkedes det at opklare tyveriet i alle dets enkeltheder. Med løfte om anonymitet til efter hans død betroede han, hvad hans fader havde set og hørt, idet han dog

forbeholdt sig, at der ikke måtte offentliggøres navne. Mærkværdigvis fandtes tyveriet, der i sin tid havde sat den ganske by og egn i bevægelse, ikke omtalt i dagspressen.

(Dog omtales røveriet i en artikel i Horsens Folkeblad i 1962)

Der fortælles, at hovedpostkontoret i København havde anmodet bladene om at fortie begivenhederne helt da man ikke ønskede, at publikum skulle miste tilliden til postvæsenets evne til at behandle pengeforsendelser. Da gemmestedet for tyvekosterne var blevet stedfæstet, blev der naturligvis gjort forsøg på at bringe dem frem for dagens lys, men for adskillige år siden var der på ejendommen nr. 29 tilbygget en ny etage og i den anledning gennem hele kælderens opført en ca. en meter bred støttemur, der grænsede umiddelbart op til naboejendommen, den Flensburgske Stiftelse. At nedbryde støttemuren kunne af indlysende

grunde ikke lade sig gøre. Man prøvede at hugge huller i muren forskellige steder, det var et vanskeligt arbejde og varede flere dage, det var næsten umuligt at komme gennem den tykke støttemur, og til sidst måtte man opgive uden noget resultat.

Så endnu ligger ”skatten” dybt under de gamle huse. Kun en brand eller total nedbrydning af ejendommene vil atter kunne bringe skatten frem i dagens lys.

Det viser sig, at Jens Michael Malling åbenbart har været tilknyttet postvæsnet i Horsens samtidig med stillingen som kanceliråd. For i 1842 ansøger adjungeret postmester Wolder om at måtte få Horsens postmesterembede, som hans onkel postmester Malling i så fald ville fratræde, imod at Wolder betalte ham en passende pension. Ansøgningen blev anbefalet og den 17.8.1842 blev Malling entlediget med den betingelse, at han så længe Wolder havde embedet ikke kunne få pension af statskassen. Wolder døde dog allerede året efter i dec.,

statskassen måtte derfor betale Malling pension til hans død i 1846.